

Her Way

Stemmen van vrouwelijke componisten

Ergens tussen de hoven van Versailles, de salons van Parijs en de kloosters van Noord-Italië ontdekken we vrouwen die, tegen elke sociale conventie van hun tijd in, muziek schreven.

In een concert vol arrangementen voor blokfluit, cello en theorbé neemt het ensemble het publiek mee op een reis door de verhalen en muziek van deze opmerkelijke componisten. Het programma is opgebouwd in een cirkelvorm, een vorm die aansluit bij het vrouwelijke karakter. Door te openen en af te sluiten met variaties op de bekende melodie uit die periode, "Une jeune fillette" ("Een jong meisje"), stellen we de vraag: wie waren deze ongelooflijke vrouwen?

Onze reis begint met Julie Pinel, een fascinerende figuur in de 18e-eeuwse Franse muziek – componiste, dichteres en klavecimbelleres, die een unieke plaats voor de vrouwelijke stem wist te veroveren in een door mannen gedomineerde samenleving. Pinel bewoog zich binnen een verfijnd netwerk van aristocratisch mecenaat, en diende met name de Prince de Soubise, terwijl ze zich ook profileerde als professioneel lerares en dichteres. In dit programma klinken veel liederen uit haar belangrijkste werk, gepubliceerd in 1737: *Nouveau recueil d'airs sérieux et à boire*. Deze verzameling is uitzonderlijk, niet alleen om haar muzikale waarde, maar ook omdat Pinel voor het grootste deel van de poëzie die zij op muziek zette, zelf het auteurschap opeiste – iets wat zeldzaam was.

Vanuit de sfeer van de Franse salons komen we bij een figuur wier grootsheid al tijdens haar eigen leven werd erkend: Elisabeth Jacquet de La Guerre, geroemd als een wonderkind met een buitengewone verbeeldingskracht. Zij was de eerste vrouw in Frankrijk die op grote schaal werk publiceerde in meerdere genres, bouwde een internationale reputatie op en waagde zich vol overtuiging aan grootschalige vormen die weinig vrouwen vóór haar hadden geprobeerd. Hoewel haar vanwege haar geslacht een universitaire opleiding werd ontzegd, genoot zij koninklijke bescherming en organiseerde zij invloedrijke concerten bij haar thuis. Haar carrière was een unieke triomf van talent over de structurele belemmeringen van haar tijd: zij wist succesvol te concurreren met – en overtrof vaak – haar mannelijke tijdgenoten.

Op het hoogtepunt van onze boog ontmoeten we wellicht de meest productieve van allen: Suor Isabella Leonarda (1620–1704). Geboren in een adellijke familie, trad zij op 16-jarige leeftijd toe tot het Ursulinenklooster in Novara, waar zij Moeder-overste en muziekdirecteur werd. Leonarda componeerde bijna 200 werken: missen, motetten en instrumentale stukken. Haar sonates – waarvan er één ten gehore wordt gebracht – zijn de eerste sonates die ooit door een vrouwelijke componist werden gepubliceerd. Hoewel haar muziek lokaal in Italië goed bekend was, reikte haar reputatie nooit tot over de landsgrenzen, in tegenstelling tot tijdgenoten als Arcangelo Corelli. Dat roept de vraag op: hoe zou het barokrepertoire er vandaag uitzien, als vrouwen destijds vrij waren geweest om te publiceren en muzikale carrières op te bouwen op gelijke voet met hun mannelijke collega's?

Terwijl we teruggaan door een mozaïek van liederen en sonatedelen van deze vrouwen, keren we uiteindelijk terug naar waar we begonnen – naar "Une jeune fillette". Na deze reis door de muziek van deze drie ongelooflijke vrouwen hebben we hen wellicht de erkenning gegeven die ze verdienen, en die ze in hun eigen tijd hadden moeten krijgen.

Programme *Her way*

Alessandro Piccinini (1566-1638)

Partite variate sopra quest'aria francese detta l'Alemana ,*Une jeune fillette*‘ (1623)

Julie Pinel (1710-1737)

Songs from „*Nouveau Recueil d'Airs Sérieux et à Boire*“ (1737) (arranged for the ensemble)

“Echos indiscrets taisez vous”

“Sombres lieux obscures forêts”

“Fuyons la grandeur souveraine”

Elisabeth-Claude Jacquet de La Guerre (1665-1729)

Sonata No. 1 in d minor from „*Sonates pour le Violon et pour le Clavecin*“ (1707)

I. Prelude

II. Presto

III. Adagio

IV. Presto

Isabella Leonarda (1620-1704)

Sonata Duodecima a Violino solo, Op. 16

Elisabeth-Claude Jacquet de La Guerre

Sonata No. 1 in d minor

V. Presto

Julie Pinel

from „*Nouveau Recueil d'Airs Sérieux et à Boire*“ (1737) (arranged for the ensemble)

Après m'avoir formé

Elisabeth-Claude Jacquet de La Guerre

Sonata No. 1 in d minor

VI. Presto

Julie Pinel

from „*Nouveau Recueil d'Airs Sérieux et à Boire*“ (1737) (arranged for the ensemble)

Musette pour un berger

Musette pour une bergère

Elisabeth-Claude Jacquet de La Guerre

Sonata No. 1 in d minor

VII. Aria

Phillipe Friedrich Böddecker (1615-1683)

Sonata sopra La Monica ,*Une jeune fillette*‘